

Мирон Капраль

ДМИТРО КРАСОВСЬКИЙ – КЕРІВНИК ЛЬВІВСЬКОГО БРАТСТВА НАПРИКІНЦІ XVI – ПОЧАТКУ XVII СТ.

Кінець XVI – початок XVII ст. є переломним періодом в історії українських земель, коли в суспільно-політичному житті заявили про своє значення представники міського стану: купці та ремісники. Зростання їх ролі відбувалося на фоні кризи у Православній Церкві – основній культурній та ідеологічній платформі української спільноти у той час. Йшлося насамперед про втрату престижу в очах віруючих вишого та середнього духівництва, звинувачуваного в аморальній поведінці, занедбання освіти, друку богословської літератури, часто упосліджений статус Православної Церкви у Речі Посполитій¹. Міщани активно включилися у загальнонаціональні пошуки реформ у церковній та навколоцерковній проблематиці у ситуації, коли власне вище духівництво та церковні кола не спромоглися дати відповіді, суголосні потребам часу, які б задовольнили руське суспільство².

Те, що запропонували і втілили міщани Львова, не було абсолютно новим в обізі культурних ініціатив українського соціуму. Школа та типографія, як дві основні складові національного та релігійно-культурного відновлення, вперше системно були реалізовані князем Василем-Костянтином Острозьким при створенні Острозької академії та друку Острозької Біблії у 1581 р. та інших книг богословського та світського походження³. Але у Львові ці культурно-освітні установи впровадили у організаційну форму церковного братства, про що раніше ніхто і не мислив. Львівське братство

¹ Про цей період в історії Православної Церкви див. останні синтети з широким оглядом літератури: *Гудзяк Б.* Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії. – Львів, 2000; *Дмитриев М.* Между Римом и Царьградом. Генезис брестской церковной унии 1595-1596 гг. – Москва, 2003.

² Детальніше див. *Капраль М.* «Входження в історію», або До появи історичної свідомості в українсько-руського міщанства Львова наприкінці XVI – на початку XVII століття // *Patrimonium. Студії з ранньомодерної історії Центрально-Східної Європи XVI-XVIII ст.* / Ред. В. Михайловський, Я. Століцький. – Київ-Краків, 2015. – С. 114-126.

³ Останню монографію про цю установу див. *Мицько І.* Острозька слов'яно-греко-латинська академія: 1576-1636 рр. – Київ, 1990. Див. також монографію Василя Ульяновського про особу фундатора Академії, зокрема розділи «“Волинські Афіни”: завдання, час, місце, засновники», «Грекоорієнтована академія? Острожани й сучасники про Острозьку школу», «Острозька книжність: програмна чи спонтанна?»: *Ульяновський В.* Князь Василь-Костянтин Острозький: історичний портрет у галереї предків та нащадків. – Київ, 2012. – С. 794-804, 804-819, 820-856.

у 1586 р. вперше не тільки на українських теренах, але й загалом у християнському світі, поєднало в органічне ціле західну за організаційною структурою форму, що вийшла з цехової ремісничої організації, з духовним братством мирян православного походження⁴. Братчики зберегли харитативну діяльність релігійної мирянської організації з опікою та прикрасою Божого храму, але чи не основний акцент було зроблено на культурно-освітню діяльність, утримання школи та друкарні. Як показує подальша історична доля Острозького та Львівського культурного осередків, ставка на окремі особи, навіть такі авторитетні, як кн. Василь-Костянтин Острозький, виявилася невиправданою з історичної перспективи. Львівські міщани запропонували спільну громадську ініціативу, що отримала схвалення не тільки на рівні вищого церковного кліру (антіохійського патріарха Йоакима, київського митрополита Михайла Рагози), але й короля Речі Посполитої Сигізмунда III, і могла біль-менш успішно функціонувати до кінця існування Речі Посполитої.

Активними втілювачами братської реформи у Львові стали відомі керівники Успенського братства Дмитро та Іван Красовські. З двох братів дослідники більше писали про молодшого Івана, котрий в львівських братських документах залишив дещо більше записів та свідчень⁵. До речі, подібна і ситуація з іншими відомими діячами Львівського братства – Рогатинцями-Кузьмичами, про Юрія ми знаємо набагато більше, ніж про Івана⁶. На сторінках львівських гродських актів того часу також згадується коваль Миколай Красовський, їхній родич, очевидно двоюрідний брат, родинні коріння якого або його жінки виводилися з галицького містечка Потилича⁷. Однофамільцем братів Красовських слід вважати Миколая Красовського, керівника Львівського Успенського братства наприкінці XVII ст.⁸

Батько братів Красовських – Дем'ян (Демид) – прибув до Львова десь на початку 30-х років XVI ст. і прийняв міське право 21 січня 1533 р.⁹ З цього за-

⁴ Про вплив католицьких релігійних братств у другій половині XVI ст., в потриденську епоху, на православні організації мирян в Речі Посполитій, зокрема у Львові, пише, аналізуючи та порівнюючи статутні та інші документи Леонід Тимошенко, див. *Тимошенко Л.* Спископська альтернатива ставропігійній реформі церкви (неставропігійні братства Київської митрополії кінця XVI – початку XVII століття) // *Theatrum humanae vitae*. Студії на пошану Наталі Яковенко. – Київ, 2012. – С. 278.

⁵ *Капраль М.* Актові матеріали до біографії Івана Красовського за 1574-1619 рр. // Україна в минулому. – Київ-Львів, 1993. – Вип. 4. – С. 90-131.

⁶ *Капраль М.* Брати Рогатинці – старійшини львівського Успенського братства // Україна в минулому. – Львів, 1992. – Т. 2. – С. 50-60.

⁷ Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі скорочення: ЦДІАЛ України). – Ф. 9, оп. 1, спр. 355, с. 2098.

⁸ *Шараневич И.* Николай Красовский, старейшина Ставропигийского братства во Львове. – Львов, 1895.

⁹ *Album civium Leopoliensium: Rejesty przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie. 1388-1783 / Wyd. A. Janeczek.* – Warszawa-Poznań, 2005. – Т. 1. – № 1807.

Я Дмитро Красовський Мисесанні Сечуора Мисанрам Нхим то мейм. А
 Мисамім Чирдордффем сам забіє і потамби Даве Осем ієст Зосталл
 Миме олігуи Параніцініє Схатинімі Пану Меліхег Логнієсору
 Мисесаніноуі Шракона За Сухауа Шотыч стирі ства Драчпрієбу
 і два Лієсбі А монетіі болпхи капау, по 30 гф Лієсас Лторє
 то Міаноранє 14221 - Дя іємі прієрііам Залпаєієс Фтораб
 На блпхо прієліє С. Массіє Јармарк Вааііміє бєсрпсєд
 Кєго Мисєсєкоруа, Трудносєі Скоф і Халбатір іє Латія
 Лєсєу Рєнолєсєу Сіма мѣлєна рєнка потбієлємсїє і Лієсєсєс
 Сіма Прієлієуєтєм до тоє тоє Чірографу Сталоєіє Рєсєсєіє Хє
 С. Јєсєу Аімо 1581
 Динієу бієієсєіі
 Шєна дієаєєєєєє
 Вр
 Шєєєєєєєєєєєє
 1581

Боргова розписка Дмитра Красовського на 422 злотих Мельхітору Кошвичу (Ряїте, 1581)

пису дізнаємося про його волинське походження з міста Володимира. У цьому ж місті були оформлені листи про законне народження Дем'яна. Невдовзі він почав працювати в кравецькому ремеслі, яким, очевидно, займався ще на Волині. Його син Дмитро пізніше згадував про те, що батько здавна виконував кравецьку роботу та входив у цех на законних підставах¹⁰. Якщо шлях Дем'яна Красовського у кравецький цех ще можна прослідкувати, то про діда Дмитра не збереглося достатніх даних. На відстані майже столітньої давнини він був впевнений у кравецькому фаху свого діда, хоч помилково твердив про вступ останнього до цеху кравців у Львові: «у dziad iego, u ocziec iego, u on sam [Дмитро Красовський. – М.К.] są lat 40 był w czechu krawieckim»¹¹. Найімовірніше, дід Дмитра шив одяг у кравецькому цеху у Володимирі.

Печатка
Дмитра Красовського
(1581)

На одному з документів – борговій розписці за 1581 р. (іл. 1)¹² – Дмитро Красовський залишив відбиток перстеневої печатки герба Халецький (Chalecki), що є видозміною Абданка (іл. 2). За опублікованими печатками, він також відомий як герб слонімського земського підсудка Михайла Яциничча (1675) і берестейського підстарости Яроша Звіра (1595-1597). Отже, немає сумніву, що це дійсно шляхетський герб, який використовували у Великому князівстві Литовському, а після Люблінської унії – і на землях, що відійшли до Корони. Втім, з огляду на кравецький фах Дем'яна, ймовірність благородного походження його пращурів є невеликою. Ні він сам, ні його діти у львівських документах жодного разу не фігурують зі шляхетським титулом.

Відомо про два шлюби Дем'яна Красовського: перший – з Палажкою зі Львівського передмістя, другий – з Вівдею, вдовою досить заможного львівського русина Леська. У цих шлюбах народилося семеро дітей: Яцько – від першого, Полагна, Анастасія, Параска, Анна, Дмитро та Іван – від другого.

Завдяки першому шлюбу, через одруження з Палажкою, Дем'ян Красовський вступив у родинні коліації з відомим братським діячем Омеляном та його жінкою Катериною¹³. Поступово зріс майновий стан Дмитрового батька: у 1532 р. він володів дерев'яним будинком перед Краківською брамою,

¹⁰ Архив ЮЗР. – Киев, 1904. – Ч. 1, т. 10. – С. 506-507.

¹¹ Там само.

¹² ЦДДАЛІ України. – Ф. 52, оп. 1, спр. 889, арк. 6.

¹³ Там само. – Оп. 2, спр. 11, с. 1053.

а у 1550 р. згадується як власник кам'яниці на вулиці Руській¹⁴. Купівля нерухомості у серці українського кварталу (вулиці Руській), засвідчила входження Красовського в еліту місцевої громади. Відомо, що Дем'ян володів також будинком з городом на Галицькому передмісті та будинком на вулиці Шпитальній Краківського передмістя Львова. За прийнятою у той час традицією багатих львівських бюргерів, він вкладав капітал у нерухомість як в центрі міста (середмісті), так і поза ним.

У 1559 р. Дем'ян виступив виконавцем заповіту Михайла, мешканця Тереховлі, з яким міг мати торговельні чи економічні контакти¹⁵. Відомо, що старший син Красовського Яцько одружився у цьому місті і пов'язав з ним своє подальше життя. У 1563 р. Яцько отримав від батька свою частку спадщини (будинок та город на Галицькому передмісті) і, очевидно, після цього залишив Львів¹⁶.

У 1560 році вдова покійного крамаря Яцька Малецького Анастасія з дочкою Марією та її чоловіком Леськом русином квітували Дем'яна Красовського з опіки над її маєтком¹⁷. Така опіка могла тривати кілька років до часу набуття повноліття дівчинки або, як в даному випадку, до її одруження. Те, що піклуватися про життя і добробут напівсироти доручили саме Красовському, свідчить про особливу довіру і шанобливе ставлення до нього членів руської громади міста. Зрештою, Дем'ян був членом Успенського братства. Як один із його керівників, він активно займався справами громади, контактував разом з іншими братчиками зі львівським єпископом Макарієм Тучапським¹⁸, взяв на зберігання речі зимненського архимандрита Феодосія, що є ще одним доказом волинського коріння львів'янина¹⁹. У 50-х роках XVI ст. він фактично очолив братство разом з такими впливовими діячами та багатими купцями, як Давид, Волос, Фома. Молдавський господар Александр Лопушняну, звертаючись зі своїм посланням до львівського братства, згадує серед адресатів листа також і Красовського²⁰.

У 1572 р. Дем'ян помер, залишивши для своїх спадкоємців, окрім рухомого майна (готівки, золота, срібла, цинкових і мідних виробів, домашніх речей, одягу), ще й муровану кам'яницю на вулиці Руській²¹. Про свої права на неї заявили дочки: Параска, жінка Івашка Ілляшовича з Красностава,

---

¹⁴ Крип'якевич І. Львівська Русь в першій половині XVI ст.: дослідження і матеріали. – Львів, 1994. – № 396, 947.

¹⁵ ЦДДАЛІ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 12, с. 1086.

¹⁶ Там само. – Спр. 13, с. 857-858.

¹⁷ Там само. – С. 1471.

¹⁸ Крип'якевич І. Львівська Русь в першій половині XVI ст. – № 892.

¹⁹ Там само. – № 912.

²⁰ Юбилейное издание в память 300-летнего основания Львовского братства. – Львов, 1886. – № 27.

²¹ ЦДДАЛІ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 15, с. 844. Публікація документа: *Капраль М.* Актіві матеріали до біографії Івана Красовського... – С. 95-97.

Родина Дмитра Красовського

Дем'ян (Демид)
 Дмитрович
 Красовський
 † 1572
 ∞ 1. Палажка
 † до 1540
 2. Вівдя
 † до 1574

1. Яцько Красовський † п. 1563	2. Полагна † бл. 1611 ∞ Павло Малишевич † 1594-1595	2. Анастасія † п. 1574 ∞ Кіндраг Курилович † п. 1582	2. Параска † п. 1574 ∞ Івашко Ілляшович † п. 1574	2. Анна † п. 1574 ∞ Стецько Мороховський † п. 1609	2. Дмитро Красовський * 1540-1550 † п. 1614 ∞ 1. Ядвіга † до 1600 2. Анна Бруханська † п. 1604	2. Іван Красовський * бл. 1550 † п. 1619 ∞ Марія Стрілецька † п. 1619
		1. Іван (Ян) Красовський † п. 1619				1. Анна † п. 1601 ∞ Яким Мокринський † п. 1616

Анна, жінка львів'янина Стецька Мороховського, та Полагна – жінка острозького вйта Павла Малишевича (Малешкевича)²². До кола претендентів на майно також долучилися молодша донька Дем'яна Анастасія, одружена з Кіндратом Куриловичем із Красностава²³, та два сини Дмитро й Іван. Молодший з них на цей час не був цілком правоздатний. Хоча він мав близько 24 років, але ще не прийняв міського права²⁴, тому серед його опікунів опинився старший брат Дмитро.

Відомо, що Іван Красовський побачив світ близько 1550 р.²⁵ Дмитро народився раніше, але сталося це після 1540 р., коли вперше в джерелах згадується друга дружина Дем'яна і мати обох хлопчиків Вівдя²⁶. На жаль, нічого не знаємо про освіту братів Красовських. Ймовірно, вони її здобули у Львові. Фактично, Дмитро став спадкоємцем професії свого батька, обравши кравецький фах. Близько чотирьох десятиліть він спокійно працював у своєму кравецькому ремеслі, але наприкінці XVI ст. почався тиск католицької частини цеху кравців на Дмитра та інших українців з метою усунути їх із ремісничого братства. Попри численні протести та судові справи, які вчиняла у той час українська громада, результат був не на її користь. Як не дивно, у крамарському цеху Львова, членом якого був молодший з синів Дем'яна Красовського – Іван, до українців поставилися толерантніше. Дмитро вступив до нього у 1599 р.²⁷, маючи, як і багато інших ремісників-українців, великий досвід торговельної діяльності з продажу своїх товарів не тільки у Львові, але й багатьох міських поселеннях Галичини, Волині, порубіжних польських та волоських земель.

На сторінках міської актові книги за 1580 р. є згадка про поїздку Дмитра Красовського у Теревовлю на ярмарок разом з Іваном та Дмитром Білдаговичами²⁸. Після неприємних подій, внаслідок яких останній зі згаданих львів'ян потрапив в ув'язнення, Красовський був оскаржений у зраді його інтересів. Врешті виявилось, що Білдагович був йому винен 312 зл. Наступного року Дмитро Красовський побував у Ряшеві, де залишив бор-

---

²² Детальніше про вйта Павла Малишевича див. *Тесленко І.* Чечелі-Новоселецькі та їхнє родове гніздо // *Метафора спільного дому. Заславщина багатьох культур. Матеріали наукової конференції 21-22 грудня 2006 року.* – Ізяслав-Острозький, 2006. – С. 28-31.

²³ ЦДДАЛ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 17, с. 1021. У 1582 р. Курилович вже виявився на Волині, а саме в Острозі. Він проводив торговельну діяльність на краківському напрямку, заборгував місцевому купцю Андреасу Фогельведеру 182 зл., які сплатив швагер Дмитро Красовський, очевидно, задіяний у цій торговельній угоді (Там само. – Спр. 18, с. 884).

²⁴ Це сталося через два роки у 1576 р., див. *Капраль М.* Актові матеріали до біографії Івана Красовського... – С. 97.

²⁵ Архив Юго-Западной России (далі скорочення: Архив ЮЗР). – Киев, 1904. – Ч. 1, т. 12. – С. 541; *Капраль М.* Актові матеріали до біографії Івана Красовського... – С. 90, 131.

²⁶ *Крип'якевич І.* Львівська Русь в першій половині XVI ст.: дослідження і матеріали. – Львів, 1994. – № 635.

²⁷ ЦДДАЛ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 1002, с. 57.

²⁸ Там само. – Спр. 18, с. 76-77.

гову розписку на суму 422 зл. краківському купцю Мельхіору Кошвичу, в якого придбав партію сукна²⁹. Щось із цієї партії покупець міг використати на пошиття одягу, але більша частина товару все ж таки призначалася для перепродажу. Активна купецька діяльність вимагала великих грошових ресурсів, тож іноді Красовському, як і іншим підприємцям, доводилося брати у борг. Повернення готівки кредиторам часом розтягувалося на довгі роки. До 1604 р. Дмитро повертав Матвію Ясліковському борг у розмірі 500 злотих, позичений ще у далекому 1584 р. Втім, не всі кредитори готові були чекати так довго. Через серйозні проблеми із ними у 1598 р. майно Дмитра Красовського було арештоване львівським війтом³⁰.

Маючи інтенсивні торгові контакти, Красовський співпрацював не тільки з українськими, але й польськими та німецькими купцями. Очевидно, ця обставина опосередковано вплинула на його особисте життя. Великою пригодою у ньому стало одруження із полькою Ядвігою, що була вдовою багатого львівського купця німецького походження Альбертом Аляндта³¹. Одразу по тому в Дмитра виникла суперечка з братом жінчиного колишнього чоловіка Вільгельмом Аляндтом про третю частину майна, що, відповідно до магдебурзького права, мала залишитися за вдовою. Але найбільше клопотів виникло щодо опіки над пасербицею Дмитра – дочкою Ядвіги від першого шлюбу – Катериною (Катажиною). У 1574 р. Ядвіга отримала третю частину майна покійного чоловіка в золоті, сріблі, коштовностях, крамарських товарах, виробих з олова і міді, одязі, а також внесене до шлюбу з Аляндтом придане у сумі 80 зл. Дві частини цього майна мали перейти до єдиної її дочки Катерини³². Право опіки над дівчинкою було втрачене Дмитром через релігійний чинник, оскільки львівський магістрат виявився на боці представника впливовішої католицької громади міста.

Дмитро Красовський у шлюбі з Ядвігою виховав трьох власних дітей: народженого у 1573 або 1574 році³³ сина Івана (Яна) та дочок Анастасію й Анну. З сина не вийшло зробити продовжувача батьківської справи, оскільки мати виховала його у католицькій традиції³⁴. Отримавши частку спадщини, він покинув Львів і виїхав у напрямку до Волощини. Відтак, частина будинку на вулиці Руській дісталася зятю Дмитра Красовського, кравцю Якиму Мокринському (Мокжинському), який пошлюбив його дочку Анастасію³⁵. Міжконфесійний шлюб Дмитра та Ядвіги обтяжувався суперечками щодо релігійної ідентичності їхніх дітей. Через багато років, вже після смерті сво-

²⁹ ЦДДАЛ України. – Ф. 52, оп. 1, спр. 889, арк. 6.

³⁰ Там само. – Оп. 2, спр. 27, с. 12-13.

³¹ Там само. – Спр. 16, с. 264.

³² Там само. – С. 279-280.

³³ Там само. – С. 330.

³⁴ Там само. – Спр. 25, с. 645.

³⁵ *Капраль М.* Актові матеріали до біографії Івана Красовського... – № 34.

єї першої дружини, Красовський скаржився на її спроби повернути в католицтво дочку Анастасію³⁶.

У 1575 р. Дмитро з нещодавно пошлюбленою дружиною вирішує покращити свій побут, обмінявшись частками у кам'яниці на вулиці Руській зі швагром Стецьком Мораховським. Внаслідок обміну Дмитро отримав накриту черепицею кімнату, сіни та комору, причому в усіх приміщеннях були «високі стелі»³⁷. Через кілька років у 1577 р. ще один швагро Дмитра – острозький війт Павло Малишевич – з жінкою Полагною продав йому свою частку тієї ж кам'яниці³⁸. В подальшому прибутки Дмитра збільшувалися, про що може свідчити придбання ним ще одного будинку на вулиці Песій ринок (Галицьке передмістя)³⁹. У 1585 р. Дмитро видав кредит галицькому купцю Леськові під заставу його будинку на Ринковій площі у Галичі⁴⁰.

В кінці XVI – на початку XVII ст. Дмитро та Іван Красовські входили до числа найавторитетніших діячів Львівського Успенського братства. Як один зі старших його членів, Дмитро згадується уже в першому збереженому реєстрі братчиків, датованому 1579 роком⁴¹. Через кілька літ руська громада розробила реформу організації⁴², яка відкривала найяскравішу сторінку в її історії. У рік її запровадження (1586 р.) Дмитро та Іван Красовські вписали свої імена в реєстр, відомий під назвою «Альбому» братства⁴³.

У період після проголошення реформи Дмитро Красовський опікувався братською русько-грецькою школою⁴⁴. На цьому ґрунті у нього склалися приязні стосунки з її викладачем та відомим полемістом Стефаном Зизанієм. Для нього Дмитро надав кімнату у своїй кам'яниці на вулиці Руській. Після раптового від'їзду Стефана до Вільна (1593 р.) фінансові проблеми між ними не були врегульовані, тому на початку XVII ст. виникли претензії до

³⁶ ЦДДАЛ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 26, с. 1323.

³⁷ Там само. – Спр. 16, с. 801-803.

³⁸ Там само. – С. 1548-1549.

³⁹ Там само. – Спр. 18, с. 1177-1178.

⁴⁰ Там само. – Спр. 19, с. 23.

⁴¹ *Кметь В.* Інвентарі Успенської та Святооуфрїївської монастирської церкви у Львові 1579 р. // Вісник Львівського університету. Серія: Історія. – Львів, 2000. – Вип. 35/36. – С. 497.

⁴² Про братську реформу 1586 р. та дискусії навколо неї див. детальніше: *Зубрицький Д.* Хроніка Ставропигійського братства / Перекл. І. Сварник. – Львів, 2011 [український переклад праці, написаної польською мовою 1832 р.]. – С. 70-71; *Криловський А.* Львовское Ставропигиальное братство: опыт церковно-исторического исследования. – Киев, 1904. – С. 30-41; *Ісаєвич Я.* Братства та їх роль в розвитку української культури XVI-XVIII століття. – Київ, 1966. – С. 33-36; *Капраль М.* Національні громади Львова XVI-XVIII ст. (соціально-правові взаємини). – Львів, 2003. – С. 67-68.

⁴³ *Шараневич И.И.* Первые члены Ставропигийского братства и их деятельность 1586-1609 гг. // Временник Ставропигийского Института с месяцесловом на год простый 1875. – Львов, 1874. – С. 139.

⁴⁴ У 1587-1588 рр. Дмитро не брав активної участі в діяльності братства, маючи хворобу очей, див. ЦДДАЛ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 248, с. 1500.

Дмитра Красовського з боку Стефанових батька (Івана Кукіля) та брата (Лаврентія Зизанія). Виявилося, що Дмитро заборгував колишньому викладачу братської школи 200 злотих, після сплати яких сторони дійшли згоди⁴⁵.

На той момент Дмитро Красовський уже був однією з ключових осіб в житті руської громади Львова. З 1586 р. він обирався старшим (старійшиною) братства у 1589, 1593 та 1596 рр. У 1593 р. потрапив у міське ув'язнення, коли захищав у львівському магістраті інтереси української громади⁴⁶. Разом з іншими старшими братства він прийшов на ратушу як уповноважений міських та передміських священників за позовом львівських райців у справі про сплату ними данин («коленд»). Прийшовши до міських актів, братство протестувало проти зловживання магістратом правом патронату. Роздратовані цим вчинком русинів і їхньою відомовою переходити на григоріанський церковний календар, райці арештували Красовського та інших керівників братства⁴⁷. Кілька холодних зимових днів затримані провели в ув'язненні, аж поки братство не домоглося їхнього звільнення⁴⁸.

У 1593 р. Дмитро Демидович, як повноважний представник Львівського братства, перебував у Москві, збираючи кошти на побудову Успенської церкви⁴⁹. Кілька разів (1600, 1609 рр.) він виїжджав на сейми Речі Посполитої до Варшави, де представляв інтереси української громади та братства⁵⁰. Як його керівник, Дмитро Красовський брав участь і у Берестейському соборі 1596 р., де відстоював православний шлях розвитку українського суспільства у цей кризовий час. Під час собору він разом з Юрієм Рогатинцем за посередництвом князя Василя-Костянтина Острозького замирився зі львівським єпископом Гедеоном Балабаном, який конфронтував із братчиками ще від реформи 1586 р.⁵¹

Ближче знайомство з князем Острозьким та його запрошення перебратися на Волинь несподівано повернули життєвий шлях Дмитра Красовського. Маючи поважний вік, він невдовзі переїхав до Острога. Цьому, очевидно, сприяли давні родинні зв'язки з місцевим патриціатом. Нагадаємо, що одна із сестер Дмитра вийшла заміж за острозького війта Павла Малишевича, а інша – за місцевого купця Кіндрата Куриловича. Втім, вирішальну роль

⁴⁵ Капраль М. Актіві матеріали до біографії Івана Красовського... – С. 115-116. Див. також: Ружицький Е.Й. Невідомий документ про смерть Стефана Зизанія // Архіви України. – Київ, 1972. – № 1. – С. 63-64.

⁴⁶ Архів ІОЗР. – Київ, 1904. – Ч. 1, т. 10. – С. 87.

⁴⁷ Про запровадження григоріанського календаря на українських землях детальніше див. Купчинський О. Перпі датування документів за григоріанським календарем у державних установах України XVI ст. // Записки Наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 1991. – Т. 222. – С. 256–269.

⁴⁸ Архів ІОЗР. – Київ, 1904. – Ч. 1, т. 10. – С. 88.

⁴⁹ Юбилейное издание в память 300-летнего основания Львовского братства. – № 101.

⁵⁰ Архів ІОЗР. – Ч. 1, т. 11. – С. 22, 28.

⁵¹ Monumenta Confraternitatis Staupigianae Leopoliensis. – Leopoli, 1895. – P. 769-771.

у прийнятті рішення мав зіграти авторитет князя Василя-Костянтина Острозького. Очевидно, він ближче познайомився з Дмитром під час його відвідин Острога. Оцінивши особистість братчика, князь врешті запропонував йому перебраться до центру своїх володінь. Пропозиція українського магната зводилася спочатку до роботи з коректи та видання в острозькій типографії постанов Берестейського собору. Дмитро Красовський довго не вагався. У 1596 р. він прийняв пропозицію і невдовзі приїхав до столичного міста Острозького князівства⁵². Втім зразу перебраться до Острога не вийшло, оскільки у Львові в міщанина залишилися родина, нерухоме майно та невирішені справи. Найбільшою проблемою став довголітній процес із братом Іваном щодо власності батьківських частин у кам'яниці на вулиці Руській⁵³. Тільки у 1610 р. Красовські змогли знайти спільну мову та полюбовно вирішити всі питання⁵⁴. У 1609 р. зять Дмитра Яким Мокринський повністю перебирає на себе майнові активи у Львові, які належали його тестю, котрий вирішив залишити місто⁵⁵.

Окрім майнових суперечок із родичами, у Львові Дмитро мав з'ясувати ще одне важливе питання, без вирішення якого не хотів залишати місто. У 1600 р. померла перша дружина Ядвіга, а вже у 1604 р. Красовський одружився з Анною, дочкою Григорія та Софії Бруханських. Батьки дівчини були заможними львівськими міщанами і сусідами Дмитра – на Руській вулиці вони володіли своєю кам'яницею⁵⁶. Того ж 1604 р., після вирішення всіх формальностей, пов'язаних з укладанням шлюбу, подружжя Красовських переїхало до Острога. Відомо, що після смерті князя Василя-Костянтина у 1608 р. Дмитро залишився у волинському місті, де перед ним відкривалися більші можливості. Про нього, як і про інших діячів найяскравішого спалаху братського руху, Іван Крип'якевич писав, що львівські братчики Красовські та Рогатинці нагадували діячів Ренесансу та Реформації з їхніми «поривами і сумнівами, з прикметами і хибами»⁵⁷. На прикладі життя Дмитра Красовського, багато в чому з цими словами визначного історика України можна погодитися.

---

⁵² Архив ЮЗР. – Ч. 1, т. 10. – С. 113.

⁵³ *Капраль М.* Актові матеріали до біографії Івана Красовського... – С. 106, 110-111.

⁵⁴ Там само. – С. 122. На відміну від свого брата Дмитра, Іван Красовський до кінця життя мешкав у Львові. У шлюбі з Марією Стрілецькою дітей він не мав. Виховані ним племінники Андрій та Роман Стрілецькі-Красовські були успішними купцями й відомими діячами Львівського Успенського братства, див. Там само. – № 43.

⁵⁵ ЦДДАЛІ України. – Ф. 52, оп. 2, спр. 29, с. 1349-1352: випис з острозьких расецьких книг 23.VI.1609 р. із визнанням Дмитра Красовського та його дружини Анни про продаж зятю Якому Мокринському і дочці Анастасії своєї частки в кам'яниці на Руській вулиці Львова.

⁵⁶ Там само. – Спр. 253, с. 931.

⁵⁷ *Крип'якевич І.* Львівська Русь в першій половині XVI ст. – С. 96.